

ראויים היו ליעשות להם גם —
 לנוח ניד רנוה. אלא שגורם ההסא —
 ולא הלכו אלא נרשות כורש, וכל ימי
 מולכי פרס נשתענדו להם, לכורש
 ולאחשורוש ולדריוש האחרון.

1058 - 1060

① **מִכָּאן אָמְרוּ חֲכָמִים: רְאוּיִם הָיוּ יִשְׂרָאֵל לַיַּעֲשׂוֹת**
לָהֶם גַּם בְּיַמֵּי עֲזָרָא כְּדָרְוֹן שְׁנַעֲשֶׂה לָהֶם בְּיַמֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון, אֲלָא שְׁגָרִים הָהֵטְאוּ.

גונל 3

כחומה טו'. גנאל לפרט לפי. מק שמשורש נקרא טו'ו לריכין חומה. כיושלים נתי
 מזל הפני טול פלו כולס ותי' כה אהים הבת להמך משני. לייכיס נלי חומה כדכתיב ונגנה
 חומה ירושלים ונו' וכתיב כטינים. כתימה ונו' בלחז ידן שעה כמלחקה ונו' אש פתיחם פלחכס
 כחומה דהיינו טו'וים כולס כולס. ולא הייחם לריכין חומה או' נחשלתם ככף טו'ו דקייו
 כהיה כנולא נכאל כייכס פכשו טול פליחם כולס ולריכיס חומה להשתל משני האויכיס והחיסוס
 משלו כטיחם כלהכס כדלחוח דהיינו לקמור רק פתחי הסיר נחשלתם כלח טו'. טאגוולה נכחלקס
 הכס וט'ו אלדו כשדק חלק ועדק אל' פד יכבוד. כמך ט' וז כיהס רחשונה פד יכבוד פס וז קיח.
 וז כיהס טיחם חכאל טו'ו. רלויס יכראל ליפשות לכס. כס. בימי פנאל אל' כגנס כחפאל הייטו כס טו'ו
 נשחריס כול חומה אל' כגנס טו'. היינו טול פלו כולס.

מגו (טו) יואל 6

אם חומה היא, אלו ישראל העלו חומה? מכבל, לא הרב בית המקדש
 בהיהא שעתא פעם שנית. ---

ט'ו ידיו"ו (א, נ"א)

ירמיהו כ"ה	ירמיהו כ"ט	דניאל ט', ב
3320 — שנה 4 ליהויקים	3327 — גלות החרש והמסגר (יהויכין)	3338 — חורבן הבית וגלות שארית העם
↓	↓	↓
3390	3390	3390
הצהרת כורש	הצהרת כורש	הצהרת כורש

והפקידה היתה לשבעים שנה למלכות בבל, אבל בניין הבית לא היה אלא עד מלאת לחרבות ירושלים שבעים שנה, שהוא בגלות צדקיהו.

יואל 6

עזרא כתב ספרויהם של דברי הימים עד לו מסיעא ליה לרב דאמר רב יהודה אמר רב לא עלה עזרא מבבל עד שיחם עצמו ועלה ומאן אסקיה נחמיה בן רבליה

③

גג 16

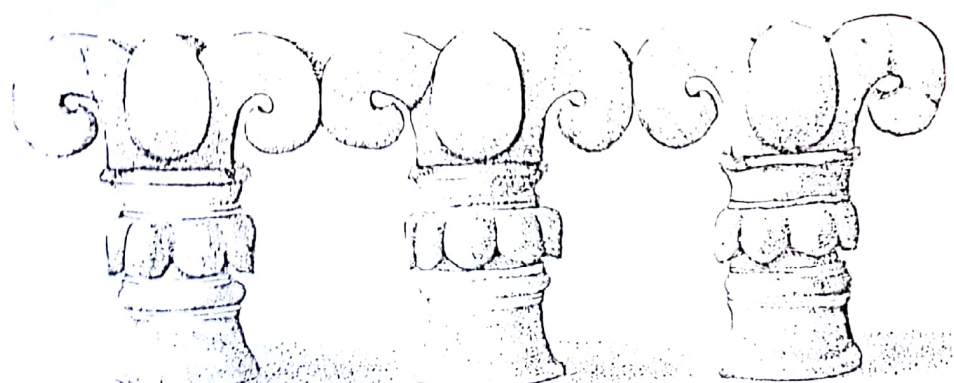
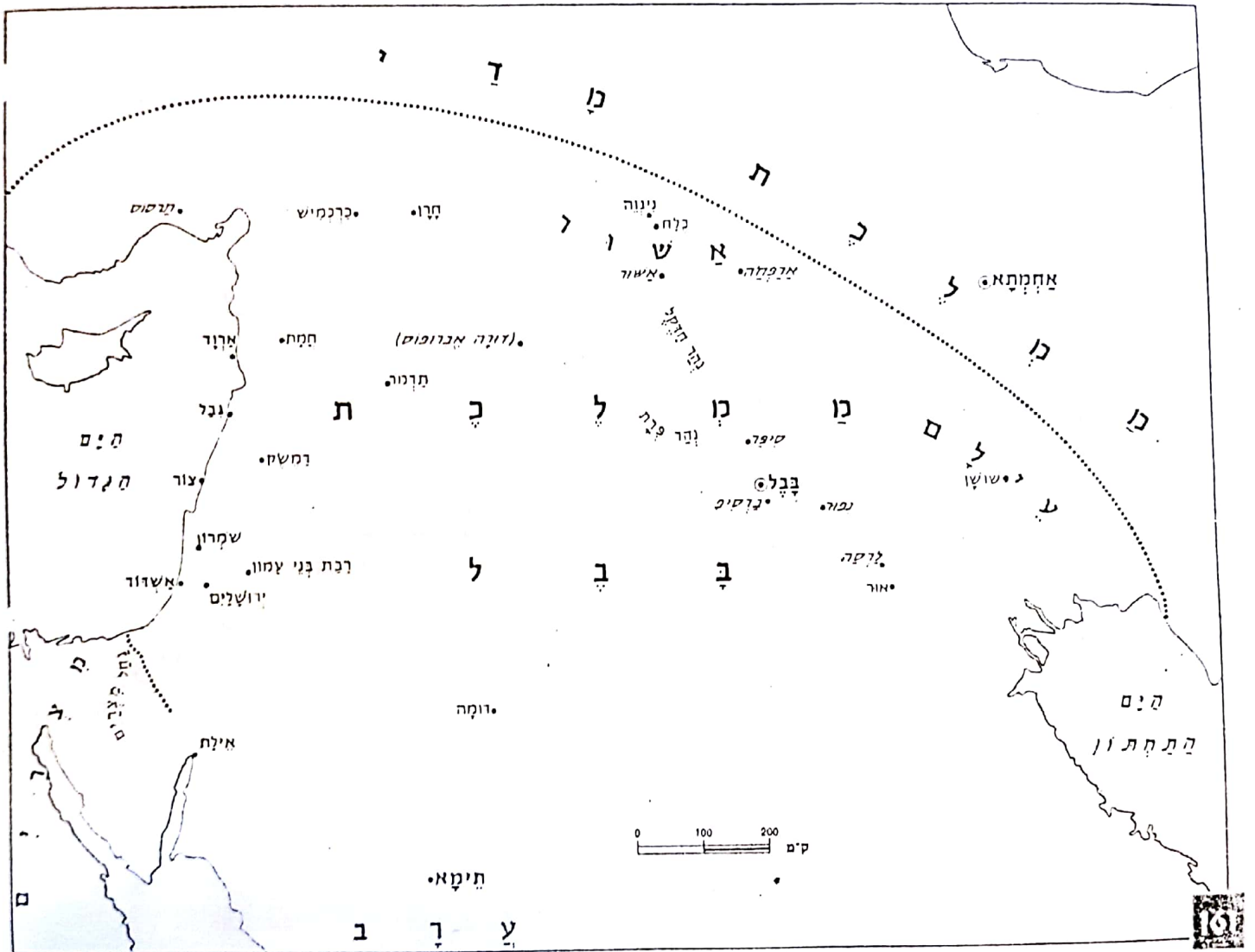
ולאחריה עיר בלך מעינים רצות מרועי מלכותו
 בבל ממלכת נערים עו נרה כרת כל אשר קחה וקדקד מעי
 ג'ל'ס'ב' ע'י

ממלכת בבל

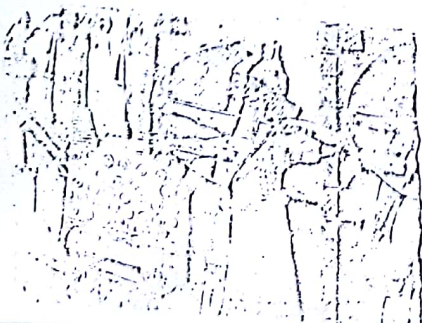
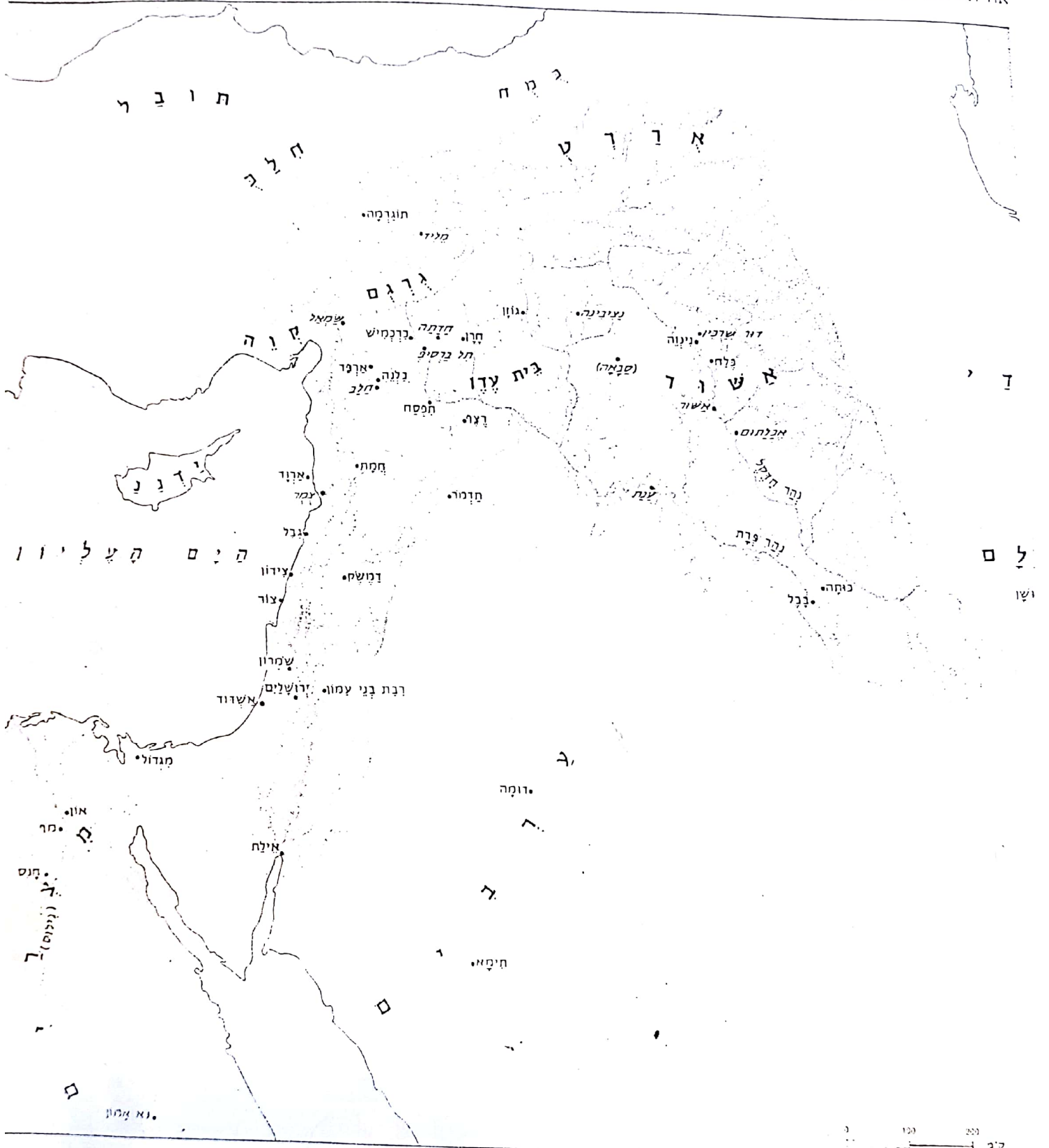
מחצית ראשונה של מאה שיטות

רה, נועידים על שאיפותיו הנועזות. לטם כך לא נרתע מהעסקת פועלי כפייה רבים והשיגא עצמו בירושלים בגלל עריצותו וקליב כד 4, יר כב 19-13). קעבור שלוש שנים לכניעתו לנבוכדראצר ראה עצמו מוכן להתמרד בשלטון בבל והתגובה לא איחרה לבוא. בתחילה היפנו הקני לים נגד יהודה פשיטות של שכניה, בעיקר ממזרח, ובשנת 588 עכה צבא הכשדים על ירושלים. יהויקים מת בתחילת הטזור, ואפיור שגרי צח (יר' כב 18-19; לו 30) ובנו יהויכין נכנע והוגלה בבלה עם רבים מבני משפחתו נמחשובי הממלכה. כל השרים ואת כל גבורי המיל עשרות אלפים גולה וכל החרש והמסגר לא נשארו זולת דלת עם האצר (מל"ב כד 14).

ממלכת בבל ירשה את רוב האימפריה האשורית והגיעה לשיא גדולתה בימי נבוכדראצר (נבוכדנאצר). במזרח ובצפון גבלה בממלכת מדי ובדרום נותרה מצריים יריבתה. יהודה הקטנה היתה זקוקה בתקופה זו למלך כנגשה בן חזקיהו, שיקבל בהכנעה את עול המעצמה האדירה ויסתמק בתפקיד הצנוע שנועד לו. בני לאשינה לא נהגו כך ואף ירמיהו, הנביא הגדול שקם ליהודה בתקופה זו, לא יכול לרסן את שאיפותיהם הפזיזות באזהרותיו החמורות. יהויקים בן לאשינה, שהמשיך לשבת על כס מלכותו לאחר שהארץ עברה לידי הבבלים, הוסיף לטפח חלומות שווא על שחרור מעול בבל בעזרת המצרים. שרידי ארמונו המפואר שנתגלו ברמת קהל והיא נראה בית הכרם העתיקה), שנועד לריכוזי צבא גדולים בקרבת הבי

עמודי בבל, מן הארמון המלכותי בירושלים

היא אגוד חוכה ערב
 תבג ימחז הולית האגוד חוכה כגילוי חוכה

- שלנואסרו
- תוכחוכאסרו
- אפרסדון
- גלדון נבלי

כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה (ירמיהו כ"ט י')

ימות עולם	הנבואה	זמן הנבואה	הערות
3,320	(יא) והיתה כל הארץ הזאת לתרבה לשמה ועבדו הגוים האלה את מלך בבל שבעים שנה: (יב) והיה כמלאות שבעים שנה אפקד על מלך בבל ועל הגוי ההוא נאם יהוה את עונם ועל ארץ פשדים נשמתי אותו לשממות עולם (ירמיהו כה)	(א) הדבר אשר היה על ירמיהו על כל עם יהודה בשנה הרבעית ליהויקים בן יאשיהו מלך יהודה היא השנה הראשנית לנבוכדנאצר מלך בבל: (ב) אשר דבר ירמיהו הנביא על כל עם יהודה ואל כל ישבי ירושלים לאמר (ירמיהו כ"ה)	בירמיהו מ"ו נזכר שזו השנה שבה הכה נבוכדנאצר מלך בבל את מצרים. ובשנה זו הגלה (נ"ג) נקצת כלי בית ד' וילדים מזרע המלוכה. 18 שנה לפני החורבן.
3,327	(י) כי כה אמר יהוה כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם והקמתי עליכם את דברי הטוב להשיב אתכם אל המקום הזה: (ירמיהו כ"ט)	(א) ואלה דברי הספר אשר שלח ירמיה הנביא מירושלים אל יתר זקני הגולה ואל הכהנים ואל הנביאים ואל כל העם אשר הגלה נבוכדנאצר מירושלים בבבל: (ב) אחרי צאת יכניה המלך והגבירה והסריסים שרי יהודה וירושלים והחרש והמסגר מירושלים (ירמיהו כ"ט)	הבטחה לגולי החרש והמסגר שיחזרו לי-ם. 11 שנה לפני החורבן.

חורבן בית ראשון.	3,338
	52
הצהרת כורש.	3,390
	18
חידוש בניית בית שני. {שנה שנייה לדריוש}	3,408
חנוכת בית שני.	3,412

- הנבואה בפרק כט' מכוונת לגלות הראשונה בפרק כה'.
- הנבואה בפרק כט' מתייחסת לחורבן בית ראשון ולתחילת בניית בית שני.

מהו המניין שאליו התכוון הנביא?

(א) בשנת אחת לדריוש בן אחשורוש מזרע מדי אשר המלך על מלכות פשדים: (ב) בשנת אחת למלכו אני דניאל בינתי בספרים מספר השנים אשר היה דבר יהוה אל ירמיה הנביא למלאות לתרבות ירושלים שבעים שנה: (דניאל פרק ט)

אמר רבא: אף דניאל טעה בהאי חושבנא, דכתיב "בשנת אחת למלכו אני דניאל בספרים", מדקאמר בינתי - מכלל דטעה. מכל מקום קשו קראי אהדדי; כתיב (ירמיהו כ"ט) "מלאת לבבל", וכתיב (דניאל ט') "לתרבות ירושלים" - אמר רבא: לפקידה בעלמא. והיינו דכתיב (עזרא א') "כה אמר כרש מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אלהי השמים והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלים". (מסכת מגילה דף יב עמוד א)

(א) בשנת שתים לדריוש המלך בחדש הששי ביום אחד לחדש היה דבר יהוה ביד חגי הנביא אל זרובבל בן שאלתיאל פחת יהודה ואל יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול לאמר: (ב) כה אמר יהוה צבאות האמר העם הזה אפרו לא עת בא עת בית יהוה להבנות: פ (ג) ויהי דבר יהוה ביד חגי הנביא לאמר: (ד) העת לכם אתם לשבת בבתים ספונים והבית הזה חרב: (ה) ועתה כה אמר יהוה צבאות שימו לבבכם על דרכיכם: (חגי פרק א)

בלשאצר

מחלל את כלי המקדש לאחר שלפי חשבוננו חלפו 70 שנה ועם ישראל לא נגאל (דניאל ה') [על שושלת מלכי בבל ראה דניאל ע"פ דעת מקרא עמ' קי"]

"כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה" לשלטון בבל = מלכות נבוכדנצר

45- מלכות נבוכדנצר
23- אוויל מרודך
2- בלשאצר
70 מכוון שישראל לא נגאלו- שוב לא יגאלו.

אחשורוש

מחלל את כלי המקדש לאחר שלפי חשבוננו חלפו 70 שנה ועם ישראל לא נגאל (אסתר א', ג')

"כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה" לגלות בבל = החרש והמסגר (יהויכין)

11- מגלות יהויכין ועד החורבן (שנת ה- 19 למלכות נבוכדנצר)
26- מלכות נבוכדנצר- נוספות
23- אוויל מרודך
2- בלשאצר
5- דריוש + כורש
3- אחשורוש
70 מכוון שישראל לא נגאלו- שוב לא יגאלו.

דניאל

"כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה" לשלטון נבוכדנצר = לכיבוש יהויקים ע"י נבוכדנצר

44- שנות מלכות נבוכדנצר (כבש בשנה השניה)
23- אוויל מרודך
2- בלשאצר
1- דריוש המדי
70 עלה כורש ועדיין היתה רק פקידה ולא גאולה שלימה

החישוב הנבואי

"כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה" לחורבן הבית וגלות צדקיהו

26- מחורבן ירושלים עד מות נבוכדנצר
22- אוויל מרודך (שנים מקוטעות)
2- בלשאצר
4- דריוש + כורש
14- אחשורוש
2- דריוש
70

(א) בחדש השמיני בשנת שתים לדרגוש היה דבר יהנה אל זכניה בן ברכניה בן עדו הנביא לאמר:

(יב) נניעו מלאך יהנה ניאמר יהנה צבאות עד מתי אתה לא תרחם את ירושלים ואת ערי יהודה אשר זעמתה זה שבעים שנה:
(זכריה פרק א')

אמר אל כל עם הארץ ואל הכהנים לאמר כי צמתם וספוד בחמישי וכשביעי (זה שבעים שנה הצום צמתני אני: (זכריה פרק ז', ה')

דברי הימים ב פרק לו :

(יז) ונעל עליהם את מלך כשדיים כשדים ונהרג בחוריהם בחרב בבית מקדשם (לא חמל על בחור ובתולה זקן) ונשש הכל נתן בידו:
(יח) וכל כלי בית האלהים הגדלים והקטנים ואצרות בית ד' ואצרות המלך ושכרו הכל הביא בבל: (יט) ונישרפו את בית האלהים וינתצו את חומת ירושלים וכל ארמנותיה שרפו באש וכל כלי מתמדיה להשחית: ס (כ) ונגל השארית מן החרב אל בבל ויהיו לו ולבניו לעבדים עד מלך מלכות פרס: (כא) למלאות דבר ד' בפי ירמיהו עד רצתה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה שבתה למלאות שבעים שנה: